

3 GALVENIE POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Šajā sadaļā ir doti galvenie Eiropas Savienības, nacionālā un vietējā līmeņa politikas plānošanas dokumenti, kas attiecas uz Liepājas AP2027 izstrādi.

3.1 EIROPAS SAVIENĪBAS POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību 6. pantu e) punktu Eiropas Savienības kompetence sporta nozarē ir veikt darbības, lai atbalstītu, koordinētu vai papildinātu dalībvalstu darbības izglītības, arodmācības, jaunatnes un sporta jomās.

XII sadaļas 165. pants nosaka, ka ES palīdz risināt Eiropas sporta nozares jautājumus, ņemot vērā sporta īpatnības, sporta struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, un sporta sociālo un audzinošo nozīmi.

ES un dalībvalstu rīcības mērķis saistībā ar sportu ir attīstīt Eiropas dimensiju sportā, veicinot taisnīgumu un atklātību sporta sacensībās un sadarbību starp struktūrām, kas ir atbildīgas par sportu, kā arī sargājot sportistu, jo īpaši jaunāko sportistu, fizisko un morālo integritāti. ES un dalībvalstis izglītības un sporta jomā sekmē sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām, jo īpaši ar Eiropas Padomi.

ES sporta darba plāns ir visnozīmīgākais Eiropas sporta politikas dokuments. Šobrīd spēkā esošajā ES sporta darba plānā (2017 – 2020) ir trīs prioritātes:

1. **Godprātīgums sportā**, galveno uzmanību pievēršot labai pārvaldībai, nepilngadīgo aizsardzībai, cīņai pret spēļu rezultātu pasūtīšanu, dopinga un korupciju;
2. **Ekonomiskā dimensija**, galveno uzmanību pievēršot inovācijai sportā, un sports un digitālais vienotais tirgus;
3. **Sports un sabiedrība**, galveno uzmanību pievēršot sociālajai iekļautībai, treneriem, plašsaziņas līdzekļiem, videi, veselībai, izglītībai un sporta diplomātijai.²

Plašāka informācija par ES sporta darba plānu pieejama šeit: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9639-2017-INIT/lv/pdf>

Saskaņā ar IZM sniegto informāciju, šobrīd tiek apspriestas pašreizējās prioritātes un visticamāk tās tiks iekļautas arī nākošajā Eiropas sporta darba plāna ciklā (2021. – 2024. gads).

Eiropas Savienības politikas plānošanas dokumenti un tiesību akti, kas attiecas uz Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, ir apskatīti 4. sadaļā.

² Avots: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/lv/sheet/143/sport>

3.2 NACIONĀLĀ LĪMEŅA POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

3.2.1 LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030. GADAM

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030) ir valsts galvenais ilgtermiņa politikas plānošanas dokuments, kas ietver visas tautsaimniecības nozares. Šo stratēģiju ir apstiprinājusi Saeima, un tai ir likuma spēks. Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likumu Latvija 2030 ir augstākais valsts attīstības plānošanas dokuments, kam ir pakārtoti vidējā termiņa tautsaimniecības nozaru un teritoriju attīstības politikas dokumenti.

Latvija 2030 ietver septiņas prioritātes, no kurām uz sporta nozari tiešā veidā nav attiecināma neviena.

Daļēji attiecināma 2. prioritāte "Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā", ilgtermiņa rīcības virziens "Veselības un sociālo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība", kurā norādīts, ka īpaši svarīgi ir laikus ieguldīt veselības aprūpē, ar to saistītās zināšanās un tehnoloģijās (dzīves zinātnēs, biomedicīnā, farmācijā) un veselīga dzīvesveida veicināšanā visās paaudzēs.

Tāpat arī netiešā veidā attiecināma 7. prioritāte "Telpiskās attīstības perspektīva", kuras attīstības virziens paredz attīstības centru (pilsētu) – reģionu attīstības virzītājspēka – potenciāla un konkurētspējas paaugstināšana atbilstoši to resursiem un prioritātēm, veidojot pievilcīgu pilsētvidi (tostarp arī sporta infrastruktūras objektus).

Nemot vērā, ka uz sporta nozari tiešā veidā nav attiecināma neviena no Latvija 2030 prioritātēm, to saistība ar sporta nozari netiek turpmāk analizēta.

3.2.2 NACIONĀLĀ ATTĪSTĪBAS PLĀNA 2021.–2027. GADAM PROJEKTS

Latvijas Nacionālais attīstības plāns ir galvenais Latvijas vidēja termiņa plānošanas dokuments, ko apstiprina Saeima, un kas ir pamats attiecīgā plānošanas perioda Eiropas strukturālo un investīciju fondu programmēšanai. Šobrīd izstrādes stadijā ir Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam (NAP2027). NAP 2027 stratēģisko mērķu daļas sabiedriskā apspriešana tika pabeigta 2019. gada 25. novembrī un par NAP2027 izstrādi atbild Pārresoru koordinācijas centrs (PKC).

20. decembrī sagatavota NAP2027 gala redakcija un uz šī dokumenta izstrādes brīža notiek NAP2027 izskatīšana Nacionālajā attīstības padomē un Nacionālā trīspusējās sadarbības padomē. NAP2027 iesniegšana Saeimai ir plānota 2020. gada janvārī. Būtiska NAP2027 izstrādes sastāvdaļa ir investīciju priekšlikumu izvērtēšana, kas attiecīgi noteiks NAP2027 iekļaujamās aktivitātes.

NAP2027 vīzija par Latvijas nākotni 2027. gadā: fundamentālas pārmaiņas un izaugsme četros virzienos – vienlīdzīgas tiesības, dzīves kvalitāte, zināšanu sabiedrība un atbildīga Latvija.

NAP 2027 stratēģiskie mērķi: vienlīdzīgas iespējas, produktivitāte un ienākumi, sociālā uzticēšanās, reģionālā attīstība.

Zemāk pievienotajā tabulā ir dots izvērsts skaidrojums par NAP2027 prioritātēm attiecībā uz sporta nozari.

TABULA 3.1. NAP2027 PRIORITĀTES, RĪCĪBAS VIRZIENI UN INDIKATORI, KAS ATTIECAS UZ SPORTA NOZARI

Prioritāte	Prioritātes mērķis	Rīcības virziens	Rīcības virziena mērķis	Rīcības virziena uzdevumi	Rīcības virziena mērķa indikatori (rezultatīvie rādītāji)					
					Rādītājs	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	2024	2027	Datu avots
Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei	Ikvienam pieejams dinamisks kultūras un sporta pakalpojumu klāsts, kas ļauj attīstīt talantus un veidot spēcīgu Latvijas tēlu pasaulē	Cilvēku līdzdalība un sporta aktivitātēs	Kultūras un <u>fizisko aktivitāšu pieejamība</u> visiem, paaugstinot Latvijas sabiedrības dzīves kvalitāti	[367] Sabiedrības, īpaši tās mazaktīvās daļas, iesaistīšana kultūras, sporta un fiziskajās, t.sk. aktīvā tūrisma aktivitātēs, piedāvājot un īstenojot daudzveidīgas neformālās izglītības, kultūrp politikas, sporta (t.sk. starptautiskus tautas sporta pasākumus) un fizisko aktivitāšu iniciatīvas	Mājsaimniecību izdevumi kultūrai un atpūtai no mājsaimniecību kopējiem patēriņa izdevumiem, %	2016	7,6	8,5	9,0	CSP
				[368] Sabiedrības izglītošana un informēšana par fizisko aktivitāšu iespējām, to nozīmi veselības veicināšanā un kultūras, sporta un fizisko aktivitāšu lomu personības attīstībā, veidojot sabiedrisko pasūtījumu dažādām auditorijām, attīstot bibliotēku pakalpojumus	15 – 74 gadu vecu iedzīvotāju īpatsvars ar pietiekamu fizisko aktivitāti vismaz 4 reizes nedēļā, 30 min, %	2018	9,5	10,5	12	SPKC
				[369] Valsts un pašvaldību institūciju, izglītības iestāžu, privātā sektora un nevalstisko organizāciju sadarbība koordinētai sporta un kultūras infrastruktūras (t.sk. kultūras pieminekļi, sakrālais mantojums) izmantošanai un aktīvā tūrisma attīstībai iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai, īstenojot starpinstitucionālus un starpsektorālus kopprojektus un aktivitātes	Ārvalstu vairākdienu ceļotāju Latvijā kopējie izdevumi, milj. EUR	2018	517	530	540	CSP

				<p>[370] <i>Kultūras mantojuma, sporta tradīciju un vērtību saglabāšana un nodošana nākamajām paaudzēm, iesaistot iedzīvotājus un nodrošinot jaunāko IKT izmantošanu, lai pilnvērtīgi iekļautos pasaules kultūras telpā un sportā</i></p>	<p>Latvijā sarīkoto starptautisko sporta sacensību un dalībnieku skaits gadā, skaits</p>	<p>2018</p>	<p>137/23 122</p>	<p>150/ 24 000</p>	<p>165/ 26 000</p>	<p>LSFP</p>
			<p>[371] <i>Kultūras un sporta jomas pedagogu sagatavošana, speciālistu un profesionāļu kapacitātes stiprināšana, sadarbībā ar Latvijas augstskolām izstrādājot izglītības programmu saturu, nodrošinot brīvā laika aktivitātes profesionālu pedagogu un treneru vadībā</i></p>							
	<p>Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai</p>	<p>Kultūra un sports veicina Latvijas ekonomikas un sociālo izaugsmi, veidojot radošu un ilgtspējīgu Latvijas sabiedrību</p>	<p><i>Kultūras un sporta pakalpojumu un infrastruktūras kartēšana un reģionālās koordinēšanas sistēmas izveidošana, lai attīstītu un efektīvi izmantotu esošo kultūras un sporta infrastruktūru un investētu jaunas infrastruktūras radīšanā</i></p>							
			<p><i>Pieejamas un koordinētas kultūras un sporta jomas finansēšanas sistēmas pilnveide, paaugstinot organizāciju kapacitāti un konkurētspēju, atbalsta nodrošināšana sportam, tai skaitā augstākās izglītības iestādēs, kā arī starptautisku sporta pasākumu finansēšanas sistēmas pilnveide</i></p>							
			<p><i>Kultūras un sporta pakalpojumu eksporta palielināšana, popularizējot Latvijas tēlu un veicinot kultūras un sporta pakalpojumu patērētāju un investīciju piesaisti</i></p>							

				<p><i>Sistemātiska jauno talantu apzināšana un nepazaudēšana kultūras un sporta jomā, pieredzējušu un starptautisku atzinību guvušu sportistu vai speciālistu iesaistīšana sporta nozares attīstībā (skolēni, studenti)</i></p>						
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

Avots: NAP2027 gala redakcija, pieejama <https://www.pkc.gov.lv/lv/aktualit%C4%81tes/parresoru-koordinācijas-centrs-sagatavojis-nacionāla-attīstības-plāna-2021-2027-gadam>

Jāpiebilst, ka netiešā veidā ar sporta nozari saistīts arī NAP2027 prioritātes “Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība” rīcības virziens “Līdzsvarota reģionālā attīstība”, kura 336. uzdevums paredz publisko pakalpojumu uzlabošana atbilstoši iedzīvotāju skaita dinamikai, attīstot alternatīvus pakalpojumu modeļus un infrastruktūru, pašvaldību pakalpojumu ēku energoefektivitāti, kā arī publiskās ārtelpas kvalitāti. Pieļaujams, ka arī ieguldījumi sporta būvēs un sporta pakalpojumu nodrošināšanā varētu tikt atbalstīti šī uzdevuma kontekstā.

Liepājas pilsētas pašvaldība PKC sniedza priekšlikumu par NAP2027 1. redakcijas prioritātes “Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei” rīcības virzienu “Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs” uzdevuma [365] “Kultūras un sporta jomas pedagogu sagatavošana, izstrādājot izglītības programmu saturu un nodrošinot brīvā laika aktivitātes profesionālu pedagogu un treneru vadībā” formulēšanai.

Liepājas pašvaldības ieskatā, bez kultūras un sporta jomas pedagogu sagatavošanas, nepieciešams atbalsts arī kultūras un sporta jomas speciālistu un profesionāļu kapacitātes un izglītības stiprināšanai, lai veicinātu inovācijas kultūras un sporta nozarēs. Tāpēc lūdzām papildināt uzdevumu [365] “Kultūras un sporta jomas pedagogu sagatavošana, speciālistu un profesionāļu kapacitātes stiprināšana, sadarbībā ar Latvijas augstskolām izstrādājot izglītības programmu saturu, nodrošinot brīvā laika aktivitātes profesionālu pedagogu un treneru vadībā, kā arī veicinot inovācijas kultūras un sporta nozarēs” ar atbalstu kultūras un sporta jomas speciālistu un profesionāļu kapacitātes un izglītības stiprināšanai. NAP2027 gala versijā priekšlikums ir ņemts vērā.

3.2.3 REĢIONĀLĀS POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2021.-2027. GADAM

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) ir izstrādājusi Reģionālās attīstības pamatnostādņu projektu 2021.-2027. gadam (RPP2027). Šī politikas plānošanas dokumenta mērķis ir veicināt visas Latvijas teritorijas izaugsmi. RPP2027 ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas reģionālo politiku septiņiem gadiem.

Reģionālās politikas galvenais mērķis ir reģionu potenciāla attīstība un ekonomisko atšķirību mazināšana, stiprinot to iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un dzīves vides attīstībai. Būtiskākie jaunās reģionālās politikas principi ir teritoriālā pieeja atbalsta sniegšanā, tematiskā koncentrācija un viedu risinājumu principa piemērošana attīstības plānošanā un projektu īstenošanā.

Atbalstu paredzēts sniegt visiem plānošanas reģioniem un pašvaldībām, priekšroku un lielāku atbalstu sniedzot reģioniem ar zemākiem attīstības rādītājiem, tādējādi mazinot atšķirības starp reģioniem. Atbalsts paredzēts attīstības centriem (Liepāja ir attīstības centrs, turklāt uzsvars tiek likts uz attīstības centru un apkārtējo teritoriju sadarbību), lauku teritorijām, Rīgas metropoles areālam, Baltijas jūras piekrastei un Austrumu pierobežai, kas, atbilstoši Stratēģijai 2030, ir definētas kā reģionālās attīstības mērķa teritorijas.

RPP2027 tematiskā koncentrācija ietver divus apakšmērķus:

Apakšmērķis “Uzņēmējdarbības vides uzlabošana reģionos” uzsver reģionālā dzīves līmeņa nevienlīdzības pamatcēloņa – reģionu uzņēmumu ražīguma atšķirību – risināšanu. Tajā tiek izcelta pašvaldību noteicošā loma vietējo tautsaimniecību pienācīgā apgādāšanā ar tās kompetencē esošajiem uzņēmējdarbības vides elementiem, kuri sekmēs lielākās pievienotās vērtības uz vienu iedzīvotāju radīšanu ekonomiski mazāk attīstītākajos Latvijas reģionos.

Apakšmērķis “Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana reģionos” turpretim akcentē vajadzību pēc pašvaldības sniegto pakalpojumu apjoma līdzsvarošanu ar aktuālo un paredzamo pieprasījuma apjomu. No vienas puses iet runa par ikgadējo izmaksu optimizēšanu teritorijās ar noturīgām depopulācijas tendencēm, tādā veidā uzlabojot pašvaldību budžeta resursefektivitāti. No otras puses apakšmērķis mērķēts uz atbalsta sniegšanu pakalpojumu piedāvājuma pieejamības uzlabošanai pašvaldībās, kur straujas demogrāfiskās situācijas uzlabošanās vai objektīvi nepietiekama pašvaldības resursu mēroga dēļ novērojama publisko pakalpojumu piedāvājuma nepietiekamība.

Sporta nozarei saistošo RPP2027 rīcības virzienu skatīt zemāk tabulā nr. 3.3.

TABULA Nr. 3.3. AR SPORTA NOZARI SAISTOŠĀ RPP2027 RĪCĪBAS VIRZIENA APRAKSTS

Apakšmērķis	Rīcības virziens	Uzdevums	Plānotie ieguldījumu virzieni (saistībā ar <u>sporta nozari</u>)	Rezultatīvie rādītāji	Finansējuma pieprasījums līdz 2027. gadam, EUR		Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas
					Kopā:				
B. Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana reģionos	B.2. Sasniedzamība un dzīves vide reģionos	B.2.6. Ilgtspējīga publiskās ārtelpas attīstība	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ar publisko ārtelpu un vietas identitāti saistīto būvju būvniecība un atjaunošana; ✓ jaunu pakalpojumu izveide, paplašinot kultūras un dabas mantojuma saturisko piedāvājumu un stiprinot teritoriju identitāti; ✓ infrastruktūras izveide dabas resursu izmantošanai kurortoloģijas pakalpojumu sniegšanai; ✓ zaļās infrastruktūras kvalitātes un kvantitātes paaugstināšana ar mērķi mazināt siltumsalas efektu pilsētvidē; ✓ ilgtspējīgas infrastruktūras izveide, kas veicina oglekļa mazietilpīgu pārvietošanos; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ apmeklētāju skaita pieaugums attīstāmajās vietās un objektos vismaz par 5% gadā ✓ jaunradīto pakalpojumu /objektu skaits – 40. 	Kopā:	142 857 143	Izstrāde 30.12.2021. Īstenošana 30.12.2029.	VARAM	KM, EM, LPS, LLPA, RACA, plānošanas reģioni
					t.sk. pašvaldību budžets	42 857 143			
					t.sk. vidēja termiņa budžeta ietvara likums (ES fondi un ārvalstu finanšu palīdzība)	100 000 000			

Avots: Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam, pieejamas: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/6588>

Lai arī tiešā veidā ar sporta nozari nav saistīts neviens no RPP2027 rīcības virzieniem, no tabulas nr. 3.3. izriet, ka plānotie ieguldījumu virzieni sporta nozarē Liepājā varētu būt saistīti ar publiskās ārtelpas un pilsētvides labiekārtojumu (tostarp fizisko aktivitāšu vietām, kurortoloģijai, ilgtspējīgai un “zaļai” mobilitātei (veloinfrastruktūra)).

Netiešā veidā ieguldījumi sporta nozarei varētu tikt īstenoti arī caur B.1.1. uzdevumu “Pašvaldību ēku energoefektivitātes uzlabošana pakalpojumu sniegšanai (ES fondi, valsts budžets)”, piemēram, īstenojot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus sporta nozarei nepieciešamajās ēkās - dienesta viesnīcas, nepilnvērtīgi izmantoto/vēsturisko sporta būvju atjaunošanā u.tml.

3.2.4 ADMINISTRATĪVI TERITORIĀLĀS REFORMAS PROJEKTS

VARAM ir izstrādājusi Latvijas administratīvi teritoriālās reformas projektu. Atbilstoši šim projektam sākotnēji bija paredzēts izveidot Liepājas novadu, kurā ietilpst Liepājas pilsēta (republikas pilsēta), un Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadi.

Saeima plāno pieņemt grozījumus Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā ar jauno pašvaldību iedalījumu līdz 2020. gada vidum, lai nākamās pašvaldību vēlēšanas (2021. gada jūnijā) notiktu jauno pašvaldību teritorijās.

Saeimā 1. lasījumā (07.11.2019.) pieņemtie grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā paredz Liepājas saglabāšanu kā atsevišķu republikas pilsētu, izveidojot Lejaskurzemes novadu ar Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadiem. Līdz ar to, VARAM piedāvājums par apvienota Liepājas novada izveidi turpmāk tekstā nav apskatīts.

3.3 REĢIONĀLĀ LĪMEŅA POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likumam par plānošanas reģionu politikas plānošanas dokumentu izstrādi ir atbildīgi plānošanas reģioni.

Kurzemes plānošanas reģions ir izstrādājis ir Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015.-2030. gadam un Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmu 2015.-2020. gadam.

Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 17.12.2019. rakstiskajā procedūrā nr. 03/19 pieņemts lēmums “Par Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevuma apstiprināšanu”. Saskaņā ar pielikumā pievienoto darba uzdevumu un izstrādes procesa izpildes termiņiem, Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmu 2021.-2027. gadam (KPR2027) paredzēts apstiprināt līdz 2021. gada martam.

Uz nozares profila izstrādes brīdi Attīstības pārvaldes rīcībā nav informācijas par KPR2027 plānotajiem uzstādījumiem.

3.4 LIEPĀJAS PAŠVALDĪBAS POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Galvenie Liepājas pašvaldības politikas plānošanas dokumenti ir Liepājas IAS2030 un Liepājas AP2020. Politikas plānošanas dokumenti attiecībā uz sporta nozari Liepājas pašvaldība līdz šim brīdim nav izstrādāti.